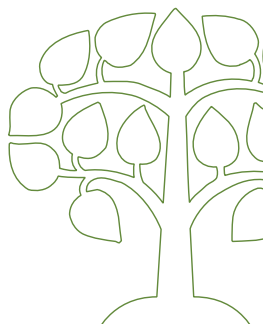

Kommunövergripande strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd i Lindesbergs kommun

»Strategi
Plan/program
Riktlinje
Regler och instruktioner

Fastställt av: Kommunfullmäktige KF § 6

Datum: 2023-02-20

För revidering ansvarar: Socialnämnden

För eventuell uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Styrgruppen för familjecentral och föräldraskapsstöd i Lindesbergs kommun

Dokumentet gäller för: 2023

Dokumentet gäller till och med: 2026

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	3
Definition	3
Föräldraskapsstöd som bas för förebyggande arbete.....	4
.....	4
Nationell strategi	5
Kommunövergripande strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd i Lindesbergs kommun	7
Syfte	7
Inriktning	7
Samverkan	8
Organisation	8
Styrgrupp familjecentral och föräldraskapsstöd Lindesbergs kommun.....	8
Uppdrag styrgrupp familjecentral och föräldraskapsstöd Lindesbergs kommun	9
Strategins målsättning, övergripande mål och insatsområden	9
Övergripande mål 1: Ett kunskapsbaserat arbetssätt	9
Övergripande mål 2: Ett tillgängligt stöd.....	9
Övergripande mål 3: En stödjande organisation.....	10
Genomförande och uppföljning	10
Bilaga 1	11
Regional organisation föräldraskapsstöd	11
KNÖL organisation föräldraskapsstöd	11

Sammanfattning

Stöd i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna samhället kan göra för att undvika ojämlikhet och negativa utfall för barn och unga. Inom kommunerna finns fler aktörer som erbjuder insatser, aktiviteter eller verksamheter som innebär ett stöd till föräldrar i föräldraskapet. En betydande del av det föräldrastödjande arbetet som bedrivs i kommunerna utgår från socialtjänsten som socialtjänstens öppna verksamhet, familjerådgivning och föräldraskapsstödsprogram. Men även förskolan och skolan, som möter alla barn och föräldrar, är en viktig arena för det universella föräldraskapsstödet. En viktig del är också samverkan med andra aktörer.

Lindesbergs kommuns strategi för föräldraskapsstöd utgår från den nationella strategin och spänner över såväl främjande som förebyggande och riktade insatser.

Syftet med denna strategi är att ange riktningen för föräldraskapsstödsarbetet i Lindesbergs kommun, strategin ska också utgöra utgångspunkt för en konkret handlingsplan. Strategin följer det nationella målet att alla föräldrar ska erbjudas föräldraskapsstöd under hela barnets uppväxt.

Inledning

Föräldrar har en unik möjlighet att främja barns hälsa och utveckling. Det gäller även andra viktiga närstående vuxna till barnen. Relationen mellan barn och förälder och föräldraförmågan är viktig för att främja barnets hälsa och utveckling. För att stödja föräldrarna i sitt uppdrag har Lindesbergs kommun tagit fram en strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd. I strategin anges målsättning och insatsområden samt inriktningen för föräldraskapsstödet i Lindesbergs kommun.

Stöd i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna samhället kan göra för att undvika ojämlikhet och negativa utfall för barn och unga. Flera av de skyddsfaktorer som forskningen har identifierat som relevanta för god hälsa relaterar till föräldrars förmåga för engagemang i barnets liv och att använda sig av de stödresurser som samhället har att erbjuda.

Definition

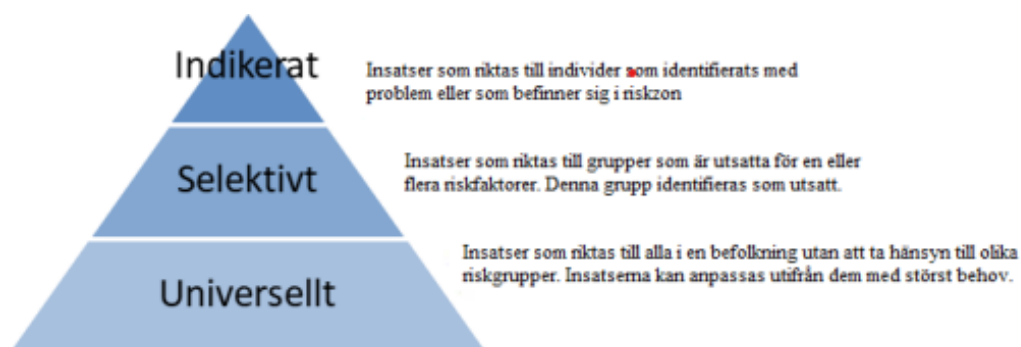
Föräldraskapsstöd är insatser, aktiviteter och verksamheter riktade till föräldrar som stärker föräldraförmågan och relationen mellan förälder och barn. Det kan handla om att ge föräldrar kunskap om barnets rättigheter, hälsa och utveckling, att stärka föräldrars relation till varandra eller deras sociala nätverk¹.

---

¹ Regeringskansliet Socialdepartementet, ”En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd,” Regeringskansliet Socialdepartementet, Stockholm, 2018

Föräldraskapsstöd som bas för förebyggande arbete

För att främja en god hälsa och utveckling behövs insatser på såväl samhällsnivå som på familje- och individnivå. Föräldraskapsstöd skapar skyddsfaktorer som kompenserar för många olika riskfaktorer. Arbetet med föräldraskapsstöd kan delas in i olika nivåer för att möta upp föräldrars olika behov. De olika nivåerna är; universellt, selektivt och indikerat stöd (se figur 1).

Figur 1. Preventionspyramiden

Preventionsstjärnmodellen visar hur universellt föräldraskapsstöd, med syfte att stärka skyddsfaktorer och motverka riskfaktorer, kan påverka olika typer av problematik. Det kan handla om att förebygga våld, kriminalitet, användning av ANDTS² eller stärka inkludering och måluppfyllelse i skolan (Se figur 2).

Figur 2. Preventionsstjärnmodellen

² Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och Spel om pengar

Föräldraskapsstöd är ekonomiskt lönsamt

Gemensamma investeringar kan på sikt leda till stora kostnadsbesparingar. Att satsa på föräldraskapsstöd är samhällsekonomiskt lönsamt då hälsovinster överstiger kostnaderna för insatserna. Exempelvis är universella insatser relativt billiga och lättillgängliga. Forskning visar också att tidiga insatser i barns liv är de mest effektiva då det både ger positiva effekter under individens hela liv och på en samhällsnivå³(se figur 3).

Figur 3. Avkastning på investeringar i humankapitalet⁴

Nationell strategi

Målet med föräldraskapsstöd är att främja hälsa och utveckling samt att förebygga ohälsa bland barn och ungdomar. Barns relationer till sina föräldrar har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Ett gott samspel och förtroendefullt förhållande mellan föräldrar och barn fungerar som en skyddsfaktor för barnen, medan brister i hemmiljön är en riskfaktor.

Den 30 augusti 2018 fattade regeringen beslut om En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd. Målsättningen i den nationella strategin är att alla föräldrar ska erbjudas föräldraskapsstöd under barnets hela uppväxt. Vidare anges tre målområden som är centrala att vidareutveckla för att uppnå målsättningen i strategin;

Målområde 1: Ett kunskapsbaserat arbetssätt

Målområde 2: Ett tillgängligt stöd

Målområde 3: En stödjande organisation

³ Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, ”Effekter av universellt föräldraskapsstöd,

⁴ Göteborgs Stad, ”Jämlikhetsrapporten 2017. Skillnader i livsvillkor i Göteborg.”

Grundläggande perspektiv som ska genomsyra arbetet med föräldraskapsstöd är barnets rättigheter, jämställdhet, ett jämställt föräldraskap och jämlikhet i hälsa.

Barnets rättigheter

Att vara förälder ger stor glädje, men det kan också vara utmanande. Enligt barnkonventionen har föräldrar ansvar för barnets uppfostran och utveckling, samtidigt som den offentliga sektorn har en skyldighet att stötta föräldrarna. Barn har rätt till goda uppväxtvillkor och föräldrarna ska hjälpa barnet att få sina behov tillgodosedda. Det här ger en unik möjlighet att främja barnets hälsa och utveckling, både för föräldrar och för andra viktiga närstående vuxna⁵.

Jämställdhet och ett jämställt föräldraskap

Ett jämställt föräldraskap, där båda föräldrarna deltar och gemensamt utövar omsorgen om barnet, gynnar barns hälsa och utveckling. Även föräldrarnas hälsa kan därigenom främjas. Föräldraskapsstödet behöver på ett tydligare sätt bidra till ett mer jämställt föräldraskap, inte minst genom att möta föräldrars behov av stöd i sin relation till varandra. Det jämställda föräldraskapet kan även bidra till att motverka mäns våld mot flickor och kvinnor samt föräldrars våld mot barn⁶.

Jämlikhet i hälsa

För att främja jämlikhet och jämlik hälsa för alla barn behöver föräldraskapsstöd tillgängliggöras för fler. Arbetet med detta ska beakta skillnader i hälsa som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen, det vill säga;

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd har kopplingar till en rad andra nationella målsättningar och strategier. Föräldraskapsstöd återfinns som insats inom flera områden i syfte att uppnå de målsättningar som satts upp exempelvis inom områdena barnets rättigheter, jämställdhet, folkhälsa och ANDTS⁷-förebyggande arbete. Den nationella strategin har också tydliga kopplingar till regeringens brottsförebyggande program *Tillsammans mot brott*⁸.

---

⁵ Regeringskansliet Socialdepartementet, ”En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd,” Regeringskansliet Socialdepartementet, Stockholm, 2018.

⁶ Regeringskansliet Socialdepartementet, ”En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd,” Regeringskansliet Socialdepartementet, Stockholm, 2018.

⁷ Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och Spel om pengar

⁸ Tillsammans mot brott - ett nationellt brottsförebyggande program
Skr. 2016/17:126

Kommunövergripande strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd i Lindesbergs kommun

Lindesbergs kommuns strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd har en tyngdpunkt på det universella stödet, det vill säga stöd som riktas till alla föräldrar.

Syfte

Föräldraskapsstödet i Lindesbergs kommun ska fokusera på det främjande och förebyggande arbetet. Genom samverkande insatser, internt och externt, erbjuds föräldrar stöd som stärker barns hälsa och utveckling.

Inriktning

Lindesbergs kommun utgår från att alla föräldrar agerar för sitt barns bästa och arbetar för att stärka föräldrarnas egna förmåga och kunskap samt stöttar föräldrarnas sociala nätverk. Alla beslut som rör barn ska utgå ifrån barnkonventionen och barnets bästa.

Alla föräldrar ska erbjudas stöd under barnets hela uppväxt. Därför behöver alla verksamheter som möter föräldrar samverka och komplettera varandra. Föräldraskapsstödet ska organiseras så att de universella, selektiva och indikerade insatserna kompletterar varandra och stärker det samlade stödet till föräldrar. Föräldraskapsstödet ska vara ett erbjudande och bygga på frivillig medverkan.

Stöd i föräldraskap utgår främst från befintliga strukturer och arenor så som mödrahälsovård, barnhälsovård, familjecentral, elevhälsa, socialtjänstens öppna verksamhet, familjerätt, familjerådgivning och det utbud av stöd som Svenska kyrkan, studieförbund och andra ideella organisationer erbjuder. Alla föräldrar med behov av stöd behöver nås, då är det viktigt att det finns relevant och tillgängligt stöd som möter de behov föräldrar har och som erbjuds där föräldrar finns.

Behovet av stöd varierar och förändras även under barnets uppväxt därför ska Lindesbergs kommun erbjuda olika former av stöd, oberoende av familjers bakgrund och situation. Det innebär att kommunen behöver erbjuda universella, selektiva och indikerade insatser som är jämnt fördelade genom barnets hela uppväxt.

Socialtjänsten, regionen, förskola och skola verkar alla för barns goda uppväxtvillkor. Regionens mödra- och barnhälsovård, förskolan och skolan möter alla barn och föräldrar under barnets uppväxt. Dessa är viktiga arenor för ett långsiktigt, främjande och förebyggande föräldraskapsstödsarbete. Föräldraskapsstödet kan utföras av personal från förskola, skola, elevhälsa, socialtjänst och regionen.

Erbjudande om stöd från organisationer inom det civila samhället kan utgöra ett viktigt komplement till det stöd som offentliga aktörer kan erbjuda. Det civila samhället har därför stor betydelse för att stärka barnets rättigheter och stöd i föräldraskapet.

Samverkan

Föräldraskapsstödet ska vara långsiktigt och utformas i samverkan mellan Lindesbergs kommuns olika verksamheter. En viktig del är också samverkan med andra aktörer, främst Region Örebro län genom vårdcentralernas mödra- och barnhälsovård. Men även samverkan med ideella och idéburna organisationer såsom exempelvis Svenska kyrkan och studieförbund med flera.

Stödet ska vara en obruten kedja, där föräldrar återkommande erbjuds stöd under barnens hela uppväxt. Det kräver att verksamheterna arbetar tillsammans och att ansvaret hos olika aktörer tydliggörs.

Organisation

Samverkan sker mellan Lindesbergs kommun och Region Örebro län. Styrgruppen för familjecentral och föräldraskapsstöd har ansvar att samordna och stödja de kommungemensamma satsningarna samt insatser som genomförs i samverkan med andra aktörer. Samverkan sker också på regional nivå och länsdelsnivå. För att få en helhetsbild av organisering av föräldraskapsstödet i regionen och norra länsdelen, se bilaga 1.

Styrgrupp familjecentral och föräldraskapsstöd Lindesbergs kommun

Det samordnade arbetet leds av en styrgrupp som ansvarar för att ta fram en handlingsplan med prioriterade områden. Prioriteringar görs utifrån den samlade lägesbilden, behov, statistik och det gemensamma uppdraget.

Styrgruppen består av:

- Barn- och utbildningsförvaltningen – Verksamhetschef förskola
- Barn- och utbildningsförvaltningen – Rektor förskola
- Barn och utbildningsförvaltningen – Verksamhetschef grundskola
- Barn- och utbildningsförvaltningen - Elevhälsochef
- Barn- och utbildningsförvaltningen – Pedagog och samordnare familjecentral
- Socialförvaltningen – Verksamhetschef individ och familj samt funktionsstöd
- Socialförvaltningen – Enhetschef individ och familj
- Region Örebro län - Vårdcentral/enhetschef vårdcentralen
- Folkhälsoteamet norra Örebro län – Folkhälsoutvecklare

Sammanställande för styrgruppen är samordnare för familjecentralen. Gruppen träffas 4 gånger per år.

Uppdrag styrgrupp familjecentral och föräldraskapsstöd Lindesbergs kommun

- Att skapa en samlad lägesbild kring föräldraskapsstöd utifrån föräldrar med barn 0 - 18 år.
- Att utifrån syftet utveckla samverkan och samordna insatser inom respektive verksamhet, internt och externt.
- Att upprätta en handlingsplan med prioriterade områden
- Att bidra till en ökad förståelse av olika verksamheters uppdrag och möjliga handlingsutrymme.
- Att arbeta kunskaps- och evidensbaserat.

Strategins målsättning, övergripande mål och insatsområden

Målsättningen för Lindesbergs kommuns strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd är detsamma som för den nationella målsättningen; Alla föräldrar ska erbjudas föräldraskapsstöd under barnets hela uppväxt.

Strategin utgår från tre övergripande mål med tillhörande insatsområden. Insatsområdena ska bidra till att uppnå målsättningen i strategin och ha ett främjande och förebyggande fokus.

Övergripande mål 1: Ett kunskapsbaserat arbetssätt

För att få avsedd effekt behöver det stöd som erbjuds baseras på bästa tillgängliga kunskap. Här behövs systematisering av den kunskap som redan finns samt implementering av identifierade kunskapsbaserade arbetssätt och metoder i olika verksamheter som erbjuder stöd.

Insatsområden:

- Det stöd som erbjuds ska utgå från bästa tillgängliga kunskap
- Föräldrar ska erbjudas stöd i föräldraskapet utifrån kunskap om skyddsfaktorer för barns hälsa och utveckling
- Nationella, regionala och lokala indikatorer ska användas för att mäta och utveckla det lokala föräldraskapsstödet
- Implementering av evidensbaserade metoder ska ske i samverkan

Övergripande mål 2: Ett tillgängligt stöd

Att arbeta med ett tillgängligt stöd innebär att vi ska minska hindren för att söka stöd men också öka kunskapen om vilket stöd som finns att få. Målet är att fler föräldrar ska ta del av det universella stödet, så att vi når ut med insatser till en stor målgrupp. Samtidigt är det viktigt att erbjuda föräldrar i riskgrupp, eller med akuta behov, specifikt stöd i sitt föräldraskap. Stödet bör vara lättillgängligt, variationen av insatser bred och stödet erbjudas på många olika arenor och mötesplatser.

Insatsområden:

- Kartlägga utbudet av föräldraskapsstöd
- Identifiera de arenor där föräldrar kan nås
- Identifiera befintliga och utveckla nya kanaler för att nå ut till föräldrar
- Presentera och tillgängliggöra det stöd som erbjuds

Övergripande mål 3: En stödjande organisation

För ett strukturerat, uthålligt och långsiktigt arbete behövs en tydlig kedja av ansvariga aktörer för föräldraskapsstödet på varje nivå. Det behövs också att de olika aktörerna organiserar sina respektive verksamheter på ett sätt som stödjer arbetet med föräldraskapsstöd.

Insatsområden:

- Synliggöra för politisk ledning vilka ekonomiska resurser som behöver tillföras för genomförande av insatser inom föräldraskapsstödsarbetet.
- Se över organisationens samsyn kring vikten av föräldraskapsstöd
- Stärka och utveckla samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst, Region Örebro län och civilsamhället
- Samordning och en tydlig ansvarsfördelning mellan aktörerna behöver upprättas

Genomförande och uppföljning

Styrgruppen för familjecentral och föräldraskapsstöd har till uppgift att med utgångspunkt från strategin upprätta en handlingsplan. I handlingsplanen synliggörs vad som ska ske, hur det ska ske och gränsdragningar mellan verksamheternas olika ansvarsområden. Handlingsplanen med indikatorer följs årligen upp av styrgruppen.

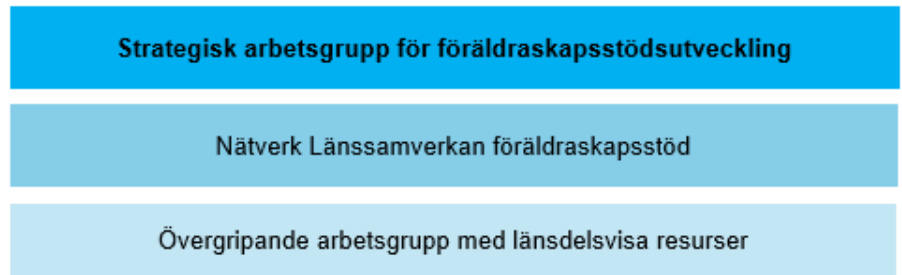
Strategin är ett långsiktigt inriktningsdokument som gäller under perioden 2023 - 2026, den revideras vid behov eller minst vart fjärde år. Ansvarig för revidering är socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen.

Bilaga 1

Regional organisation föräldraskapsstöd

Samverkansstruktur kring föräldraskapsstöd i Region Örebro län.

Övergripande
nätverk och
grupper

KNÖL organisation föräldraskapsstöd

Samverkansstruktur kring barn- och unga samt föräldraskapsstöd i norra Örebro län

Länsdelsgrupp
norr och dess
undergrupper

Kommunerna i
norra Örebro län
och dess
undergrupper